

Učni sklop alkalijske kovine in halogeni

Nataša Bukovec

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, UL

Alkalijske kovine in halogeni

- ***Predlagane vsebine v učnem načrtu***
- Kemijske in fizikalne lastnosti alkalijskih kovin in halogenov ter njihovih spojin
- Reakcije alkalijskih kovin z vodo, kisikom in halogeni
- Vodikovi halogenidi

– Predznanje dijakov

- Delci(gradniki snovi)
  - zgradba atomov, izotopi,
  - relativna atomska masa,
  - elektronska ovojnica
  - periodni sistem, velikosti atomov in ionov, ionizacijska energija
- Povezovanje delcev
- Ionska vez
- Polarne in nepolarne kovalentne vezi
  - dipol vezi
  - elektronegativnost v povezavi z lastnostmi vezi
  - jakost in energija vezi
- Simbolni zapisi in množina snovi
- Kemijska reakcija kot snovna in energijska sprememba

O čem še ne bomo govorili

- O raztopinah

- O poteku kemijskih reakcij

  - Hitrost kemijske reakcije

  - Kemijsko ravnotežje

  - Ravnotežje v vodnih raztopinah

  - Reakcije oksidacije in redukcije

Kemijske in fizikalne lastnosti alkalijskih kovin in halogenov ter njihovih spojin

Dva različna koncepta

1. Lastnosti kovin in nekovin primerjava

- Na primeru alkalijskih kovin in halogenov
  - Elementi - 1. in 17. skupina v periodnem sistemu
    - fizikalne lastnosti
    - agregatna stanja halogenov – kovalentne vezi; medmolekulske vezi
    - alkalijske kovine - značilnosti kovinske vezi
    - reaktivnost alkalijskih kovin in halogenov – elektronska ovojnica
    - spojine alkalijskih kovin s halogeni – ionske spojine; velikosti kationov in anionov

2. Ločena obravnava alkalijskih kovin in halogenov

Plamenske reakcije spojin alkalijskih kovin-povezava z vzbujenimi stanji elektronov v atomih

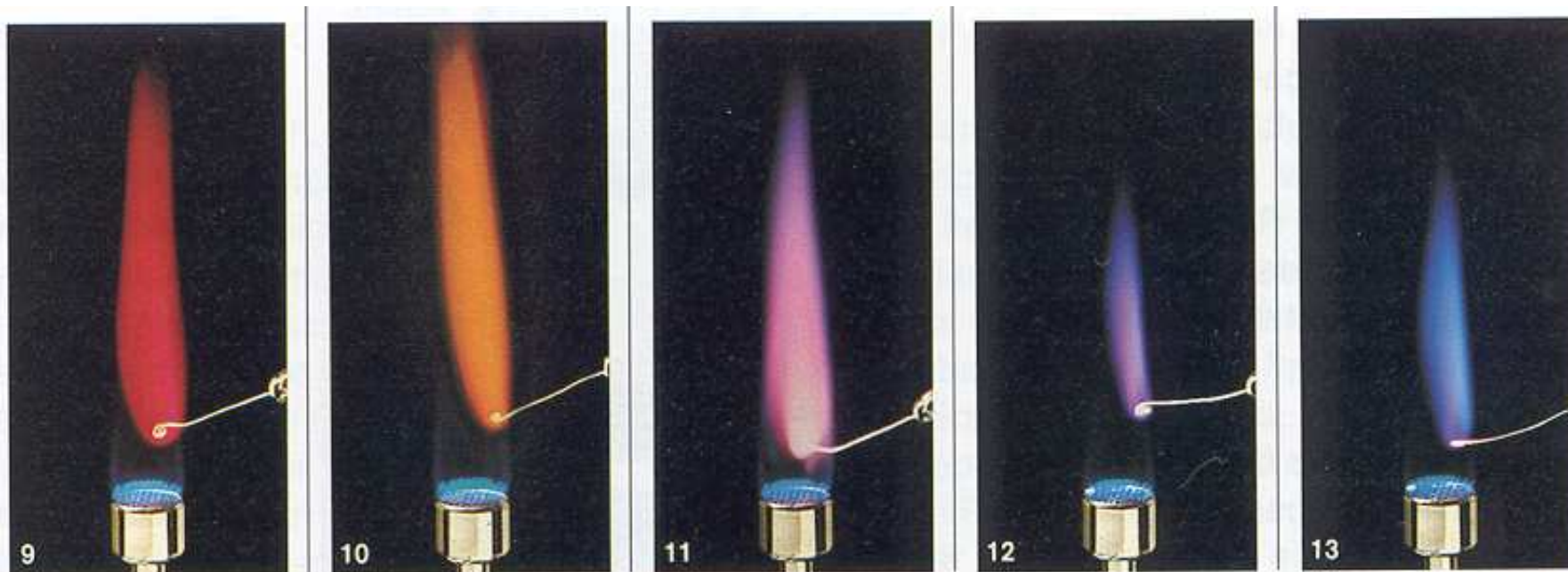
Li

Na

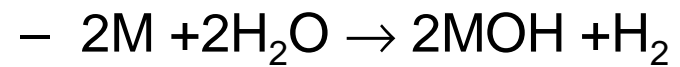
K

Rb

Cs

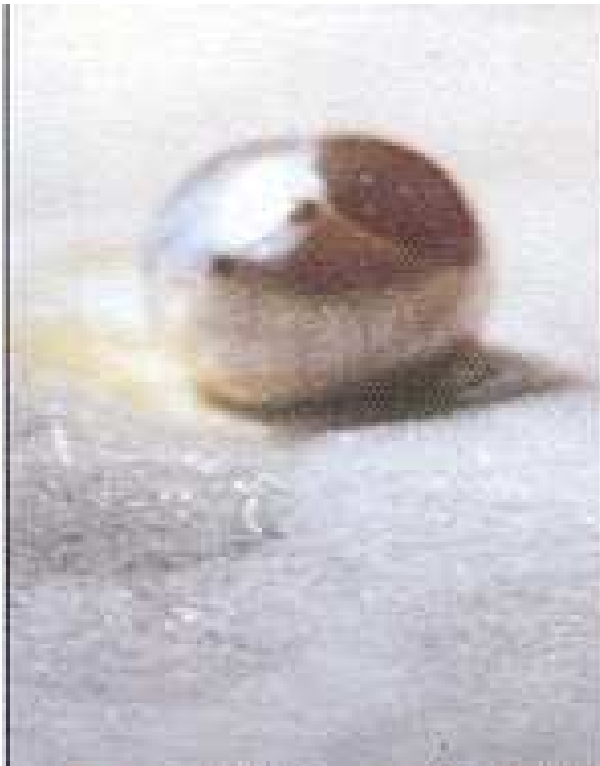
- Reakcija alkalijskih kovin z vodo:

eksperimenti po meri šole

Li

Na

K

Reakcije s kisikom (iz zraka)

Ionske spojine

MOH- ionske spojine

- LiOH
- NaOH
- KOH
- RbOH
- CsOH

Reakcije halogenov z natrijem

NaCl, NaBr, NaI – ionske spojine

Cl₂

Br₂

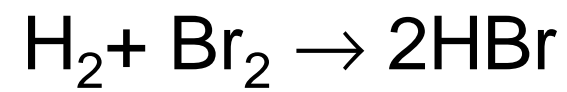
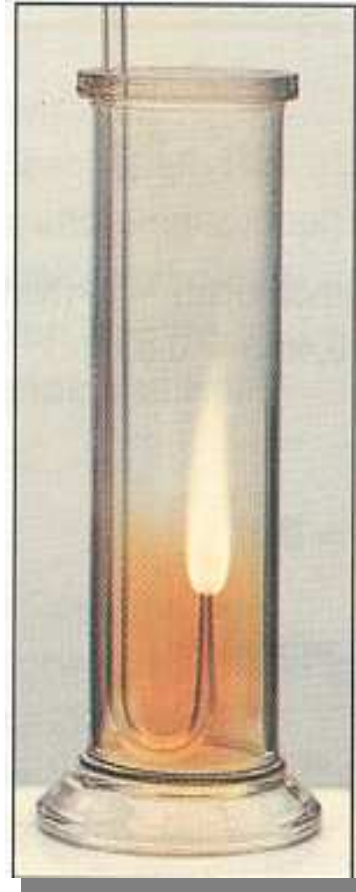
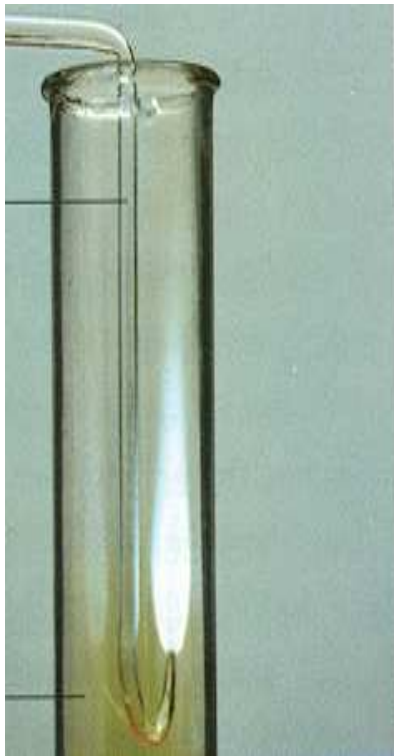
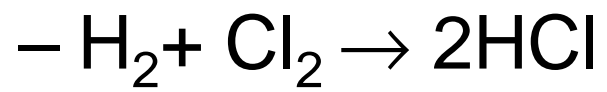
I₂

Vodikovi halogenidi- reaktivnost halogenov

HBr in HI sta termično neobstojna

Eksperimenti

Reakcije alkalijskih kovin z vodo, kisikom in halogeni

Vodikovi halogenidi

Ionska vez

Polarne in nepolarne kovalentne vezi

Dipol vezi

Elektronegativnost v povezavi z lastnostmi vezi

Jakost in energija vezi

Energije/entalpije reakcij

Halogenidi

- Ionski halogenidi X^- : F^- , Cl^- , Br^- , I^-
alkalijski halogenidi M^+ : Li^+ , Na^+ , K^+ , Rb^+ , Cs^+
drugi kovinski halogenidi ($FeCl_2$, $ZnBr_2$, AlI_3)

nomenklatura

- Kovalentni halogenidi:
vodikovi halogenidi

Primer:

$\text{Na(s)} + \text{Cl(g)} \rightarrow \text{NaCl(s)}$,
eksotermna reakcija

